

**Yuval Noah Hararin
alkuperäisteoksen pohjalta Minna Leino**

SAPIENS

tarina tarinoita kertovasta ihmislajista

KANSALLISTEATTERI

Yuval Noah Harari
Sapiens
alkuperäisteoksen pohjalta Minna Leino

tarina tarinoita kertovasta ihmislaajista

Seitsemänkymmentätuhatta vuotta sitten Homo sapiens oli vähäpätöinen eläin, joka vain puuhaili omiaan yhdessä Afrikan kolkassa. Seuraavien kymmenien vuosituhansien aikana se teki itsestään koko planeetan herran ja kohotti itsensä jumalaksi.

Sattumanvaraisen geenimutaation myötä sapiens sai kyvyn, joka erotti sen muista eläimistä; kyvyn puhua kuvitteellisista asioista eli kertoa tarinoita. Tämä tarinoiden luoma todellisuus antoi ennennäkemättömät mahdollisuudet yhteistyölle – tuolle luovalle ja tuhoavalle voimalle.

Huolimatta kaikista niistä hämmästyttävistä asioista, joihin sapiens kykenee, on se kuitenkin edelleen epävarma päämäärästään ja tuntuu olevan yhtä tyytymätön kuin aina ennenkin. Se tuntuu myös olevan vastuuttomampi kuin koskaan aiemmin. Mahtaako olla mitään vaarallisempaa kuin tyytymättömät ja vastuuttomat jumalat, jotka eivät tiedä mitä haluavat?

Yuval Noah Hararin kansainväliseen bestseller-teokseen pohjautuva *Sapiens* on tarina tarinoita kertovasta ihmislaajista. Luontodokumentin tavoin etenevä esitys tarjoaa hauskan, sarkastisen ja totunnaisia ajatuksia rikkovan näkymän ihmislaajin historiaan aina ajan alkuhämäristä nykyaikaan – ja vähän tulevaisuuteenkin.

Audiovisuaalisesti vahvan näyttämöteoksen toteutuksesta vastaavat suomalaisen teatterin ja tanssin huipputekijät – Kansallisteatterin dramaturgi ja ohjaaja **Minna Leino**, palkittu W A U H A U S-ryhmä (ohjaaja **Anni Klein**, koreografi **Jarkko Partanen**, äänisuunnittelijat **Heidi Soidinsalo** ja **Jussi Matikainen** ja lavastaja **Samuli Laine**) sekä valosuunnittelija **Jani-Matti Salo** ja pukusuunnittelija **Laura Haapakangas**. *Sapiens*-teoksen on julkaissut suomeksi Bazar Kustannus Oy (2016).

Yhteistyössä
Kansallisteatteri, W A U H A U S ja Zodiak – Uuden tanssin keskus

Kantaesitys Suurella näyttämöllä 11.9.2019

Esitys on tekstitetty englanniksi.

Tekijätapaaminen Lavaklubilla ti 10.9. klo 17–18.

Teosavaukset Lavaklubilla pe 13.9., ke 9.10. ja ti 29.10. klo 18.

Taiteilijätapaamiset Suurella näyttämöllä esitysten jälkeen la 21.9., la 26.10.

Kertoja Jarmo Heikkinen

Näyttämöllä Hanna Ahti, Iida Kuningas, Aksinja Lommi, Markku Maalismaa, Karin Pacius, Ilja Peltonen, Heikki Pitkänen, Johannes Purovaara, Antti Pääkkönen, Juha Varis

Ohjaus ja koreografia Anni Klein ja Jarkko Partanen

Alkuperäisteos *Sapiens. A Brief History of Humankind* Yuval Noah Harari

Sovitus ja esityksen käsikirjoitus Minna Leino

Alkuperäisteoksen suomennos Jaana Iso-Markku

Lavastus Samuli Laine

Pukusuunnittelu Laura Haapakangas

Valosuunnittelu Jani-Matti Salo

Alkuperäisen musiikin sävellys Tomi Pekkola ja Jussi Matikainen

Äänisuunnittelu Heidi Soidinsalo ja Jussi Matikainen

Naamioinnin suunnittelu Minttu Minkkinen

Naamioiden ja tarpeiston suunnittelu Sanna Sucksdorff

Englanninkielinen tekstitys Kayleigh Töyrä

Ohjaajien assistentit Maia Häkli ja Salla Loper

Äänisuunnittelijan assistentit Hanna Rajakangas ja Pekka Kiiliäinen

Lavastajan assistentti Kaisa Rajahalme

Pukusuunnittelijan assistentti Elina Ström

Valosuunnittelijan assistentti Veli-Ville Sivén

TIETOA TEKIJÖISTÄ

W A U H A U S on esittävien taiteiden kentällä toimiva ryhmä, joka on syntynyt halusta sitoutua toimimaan yhdessä ja pitkäjänteisesti. W A U H A U S tekee myös aktiivisesti yhteistyötä erilaisten tuotantotalojen ja instituutioiden kanssa sekä Suomessa että ulkomailla. Vuonna 2017 W A U H A U S:ille myönnettiin näyttämö- ja esitystaiteen valtionpalkinto rohkeasta ja ennakkoluulottomasta työstä esittävien taiteiden kentällä.

Ohjaaja **Anni Klein** on työskennellyt teatterin ja tanssin parissa sekä esittävien taiteiden vapaalla kentällä että erilaisten taideinstituutioiden sisällä vuodesta 2009. Hänen töitään on nähty Suomessa muun muassa Kansallisteatterissa (*Maamme*), Baltic Circle -festivaalilla ja Teatteri Viiruksessa. Lisäksi hän toimii tuntiopettajana Taideyliopistossa. Anni Klein kuuluu W A U H A U S-ryhmään.

Jarkko Partanen on koreografi, jonka töitä on nähty muun muassa Zodiak — uuden tanssin keskuksessa, Side Step - festivaaleilla, Helsingin Juhlaviikoilla sekä ANTI-festivaalilla Kuopiossa. Partanen kuuluu Wonderlust-festivaalin perustajiin ja järjestäjiin. Jarkko Partanen kuuluu W A U H A U S-ryhmään.

Kansallisteatterin vakituisen dramaturgin, ohjaaja **Minna Leinin** viimeisimpiä ohjaustöitä Kansallisteatterissa ovat olleet kiitetyt esitykset *Vanhat mestarit*, *Onnellisuuden tasavalta* ja *Kuningas kuolee*. Hän on työskennellyt sekä vapaalla kentällä, kuten Ajoittain sumua -työryhmässä, että kaupunginteattereissa, KOM-tekstissä, Yleisradiossa sekä Tampereen Teatterikesän taiteellisessa johdossa vuosina 2008—2010.

Kääntäjä **Jaana Iso-Markku** sai vaativan tietokirjan korkeatasoisesta suomennoksesta vuosittain jaettavan J.A.Hollon palkinnon Yuval Noah Hararin teoksen *Sapiens. Ihmisen lyhyt historia* suomennoksesta vuonna 2017.

Samuli Laine on lavastaja, videotaiteilija ja esiintyjä. Hän on työskennellyt aktiivisesti valo-, video ja lavastussuunnittelijana nykyteatteri- ja tanssiproduktioissa sekä televisiotuotannoissa. Hän on työskennellyt muun muassa Zodiak — uuden tanssin keskuksessa, Espoon Kaupunginteatterissa ja Helsingin Kaupunginteatterissa. Samuli Laine kuuluu W A U H A U S-ryhmään.

Laura Haapakangas on lavastaja ja pukusuunnittelija, jonka töitä on nähty elokuvan, teatterin ja tanssin kentällä vuodesta 2006. Hän on työskennellyt muun muassa Viirus-teatterissa, Zodiak — uuden tanssin keskuksessa sekä Lahden kaupunginteatterissa.

Valosuunnittelijana toimiva **Jani-Matti Salo** työskentelee mediataiteen parissa osana Niskanen & Salo -taiteilijaduoa. Kaksikon teoksia on ollut viimeksi esillä Helsingin taidemuseo HAMissa, Miami Art Weekilla, Grand Rapids Art Museumissa Michiganissa, Art Quarter Budapestissa sekä Mana Contemporaryssa New Yorkissa.

Sapiens-esityksen äänisuunnittelusta vastaavat **Heidi Soidinsalo** ja **Jussi Matikainen**.

Heidi Soidinsalo on opettanut äänisuunnittelua Teatterikorkeakoulussa, Aalto-yliopistossa ja Avoimessa yliopistossa. Hänen aiemmat äänisuunnittelutyönsä Kansallisteatterissa olivat *Luolasto* ja *Kellariloukko*. Hän on työskennellyt myös muun muassa Viirus-teatterissa ja Zodiak – uuden tanssin keskuksessa. Soidinsalo kuuluu W A U H A U S-ryhmään.

Jussi Matikainen (TeM) on helsinkiläinen äänisuunnittelija, muusikko ja esiintyjä. Hän on työskennellyt kymmenen vuotta erilaisissa työryhmissä nykytanssin, -teatterin ja musiikin konteksteissa. Hän on erityisen kiinnostunut näyttämötiloista, joissa meitä ympäröiviä normatiivisia rakenteita voi havaita ja kyseenalaistaa. Hänen töitään on esitetty keskeisillä kotimaisilla näyttämöillä (Zodiak, Kansallisteatteri, Kiasma -teatteri) sekä festivaaleilla niin koti- kuin ulkomaillakin (Sivuaskel, Helsingin juhlaaviikot, ICE HOT, Aerowaves, Fringe). Hän on osa palkittua W A U H A U S - ryhmää. Kansallisteatterissa hän on aiemmin toiminut äänisuunnittelijana mm. kaikissa kolmessa Saisio-Tuurna -tuotannossa.

Naamioinnin suunnittelija **Minttu Minkkinen** työskentelee vakituisesti kampaaja-maskeeraajana Jyväskylän kaupunginteatterissa. Kansallisteatterissa hänen viimeisimmät suunnittelutyönsä ovat *Koiramäen Suomen historia* ja *Gabriel*. Teatterin lisäksi Minkkisen töitä on nähty muun muassa muotinäytöksissä, televisiossa ja lehtikuvissa.

Tarpeistonsuunnittelija **Sanna Sucksdorff** kuuluu Kansallisteatterin vakituisen henkilökuntaan. Hän on suunnitellut ja valmistanut *Sapiens*-esityksen vaikuttavat naamiot. Sucksdorff on huikeiden tarpeistoesineiden lisäksi tehnyt ja suunnitellut näyttämölle niin lavastuksia, puvustuksia, erityisrekvisiittaa kuin nukkejakin. Hänen edellinen suunnittelutyönsä kotiteatterissaan oli *Koiramäen Suomen historia*.

Ohjaajien assistentteina toimivat **Maia Häkli** ja **Salla Loper**. Maia Häkli opiskelee Taideyliopiston Teatterikorkeakoulun ohjaajalinjalla ja hänellä on myös teatteripedagogiikan ja viestinnän tutkinnot. Salla Loper on valmistunut näyttelijäksi Taideyliopiston Teatterikorkeakoulusta vuonna 2018 ja tehnyt niin teatteri- kuin televisiotöitäkin. Äänisuunnittelijan assistentit ovat **Hanna Rajakangas** ja **Pekka Kiiliäinen**. Säveltäjä Hanna Rajakangas on viimeksi Kansallisteatterissa tehnyt sävellykset ja äänisuunnittelun *Europaes*-esitykseen. Äänisuunnittelija Pekka Kiiliäinen opiskelee Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa. Hän on aiemmin työskennellyt muun muassa Teatteri Takomossa. Lavastajan assistenttina toimii **Kaisa Rajahalme**. Hän opiskelee Taideyliopiston Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa ja on työskennellyt muun muassa Ylioppilasteatterissa. Pukusuunnittelijan assistentti **Elina Ström** opiskelee Aalto-yliopistossa pukusuunnittelun maisteriohjelmassa ja on

työskennellyt muun muassa tanssin ja lyhytelokuvien saralla. Valosuunnittelijan assistentti on visuaalinen taiteilija **Veli-Ville Sivén**, joka opiskelee valosuunnittelua Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa.

NÄYTTELIJÄT

Hanna Ahti on tanssitaiteilija, koreografi ja runoilija. Hän on työskennellyt Zodiak – uuden tanssin keskuksessa, mutta myös laajalti kotimaassa ja ulkomailla. W A U H A U S -ryhmän kanssa hän työskenteli viimeksi Flashdance -esityksessä.

Iida Kuningas on viimeksi vierailut Kansallisteatterissa *Olipa kerran minä* -esityksessä. Hän on työskennellyt myös muun muassa Helsingin Kaupunginteatterissa, Q-teatterissa ja kuuluu nykyään Teater Viiruksen vakituiseen ensembleen. Hän on tehnyt myös elokuva- ja televisiotöitä, kuten *Betoniyo* ja *Hiljaisten palvelijat*.

Aksinja Lommi on tanssitaiteen maisteri, joka työskentelee tanssin ja teatterin parissa. Hän on työskennellyt muun muassa Helsinki Dance Companyssa, Q-Teatterissa ja Helsingin Kaupunginteatterissa. W A U H A U S-ryhmän kanssa hän on aiemmin esiintynyt teoksessa *Dirty Dancing*. Lommin voi nähdä myös nettisarjassa *Badrumsliv*.

Kansallisteatterin vakituinen näyttelijä **Markku Maalismaa** on tehnyt kotiteatterissaan satakunta roolia, joista viimeisimmät ovat olleet suosikkiesityksissä *Yhdestoista hetki*, *Tippukivitapaus*, *Juurihoito* ja *Vanhat mestarit*. Maalismaa on näytellyt myös radiokuunnelmissa (YLE Radioteatteri), tv-sarjoissa ja elokuvissa.

Karin Pacius on ollut Kansallisteatterin vakituinen näyttelijä vuodesta 1980. Viime vuosina hänen roolitöitään on nähty mm. esityksissä *Gabriel*, *Atlantis*, *Macbeth*, *Sumu*, *Paha äitipuoli*, *Maaseudun tulevaisuus* sekä *Tarina rakkaudesta ja pimeydestä*. Pacius on tehnyt myös usean vuoden ajan esityksiä vanhusten palvelutaloihin yhdessä Marjukka Halttusen kanssa.

Ilja Peltonen on ollut Kansallisteatterin vakituinen näyttelijä vuodesta 2007. Hän on esiintynyt viime vuosina kotiteatterissaan mm. esityksissä *Kaikki hienot jutut*, *Karamazovin veljekset*, *Mestari ja Margarita*, *Hirttäjät*, *Tarina rakkaudesta ja pimeästä* sekä Kansallisteatterin Kiertuenäyttämön esityksissä *Vapauden kauhu* ja *Neuvostoliitto*.

Heikki Pitkänen on Kansallisteatterin vakituinen näyttelijä, joka on tehnyt rooleja muun muassa Kansallisteatterin esityksissä *Koiramäen Suomen historia*, *Karamazovin veljekset*, *Julia & Romeo*, *Rikhard III*, *Olipa kerran minä* ja *Maaseudun tulevaisuus*. Pitkänen on näytellyt myös monissa televisiosarjoissa ja elokuvissa.

Johannes Purovaara on tanssija ja näyttelijä, joka vierailee nyt ensi kertaa Kansallisteatterissa. W A U H A U S -ryhmän kanssa hän on aiemmin esiintynyt *Flashdance*-esityksessä. Tänä syksynä hän näyttelee myös Kansallisteatterin *Rikinkeltainen taivas* -esityksessä. Purovaara työskentelee freelance-esiintyjänä tanssin ja teatterin parissa. Hän on työskennellyt myös muun muassa Helsingin Kaupunginteatterissa ja Zodiak – uuden tanssin keskuksessa.

Antti Pääkkönen on Kansallisteatterin vakituinen pitkän linjan näyttelijä. Hänen viimeisimpiä roolejaan on nähty teoksissa *Yhdestoista hetki*, *Kangastus 38*, *Rikhard III*, *Luulosairas*, *Olipa kerran minä*, *Vuosisadan rakkaustarinat*, *Europaesus* sekä *Pohjalla*. Pääkkönen on myös rakastettu ääninäyttelijä.

Juha Varis on Kansallisteatterin vakituinen näyttelijä. Variksen roolitöitä on nähty muiden muassa Kansallisteatterin esityksissä *Julia ja Romeo*, *Rikhard III*, *Mestari ja Margarita*, *Luulosairas*, *Patriarkka*, *Tuntematon sotilas* sekä monologiesitys *Tarmo*. Varis on näytellyt myös elokuvissa (mm. *Likainen pommi*, *Päivät kuin unta* ja *Joki*) sekä televisiosarjoissa (mm. *Maailma on valmis*, *Morsian* ja *Sydän toivoa täynnä*).

LISÄTIEDOT JA LEHDISTÖLIPPUKUT

Viestintäpäällikkö Mia Hyvärinen mia.hyvarinen@kansallisteatteri.fi tai p. 010 7331 238 / 050 540 5062

VALOKUVAT

<https://www.flickr.com/photos/Kansallisteatteri/sets/72157690479178653/>

W A U H A U S –KOLLEKTIIVIN ESITTELY KANSALLISTEATTERIN AVAUKSIA-BLOGISSA

<https://kansallisteatteri.fi/blogi/taiteilijaesittely-w-a-u-h-a-u-s-kollektiivi/>